

# Koningin Wilhelmina herdacht

*„Er wordt verteld, dat de jonge Koningin Wilhelmina eens onder het regentschap van Haar Moeder, toen zich in Amsterdam voor het Paleis een juichende menigte mensen verdrong, vroeg: „Zijn al die mensen van mij?” De Koningin-Regentes moet toen geantwoord hebben: „Nee, jij bent van al die mensen.”*

*Op die grond zijn wij hier vanmiddag bijeen. Zij behoorde ons toe en, nu zij werd weggenomen, hebben wij behoefte met elkaar de gevoelens, die ons bezielen, uit te wisselen.*

*Zij had een plaats in ons aller hart. De eerbiedige afhankelijkheid welke wij koesterden voor de Koningin, die op beslissende momenten van Haar regering het juiste woord en de passende daad wist te vinden, verinnerlijkte zich in de jaren na Haar abdicatie tot diepe genegenheid.*

*Wij zijn hier niet bijeen om te treuren, wij zijn, Koninklijk en kinderlijk voorbeeld volgend, bijeen om te danken. Te danken voor wat God ons volk en ons land, en in zeker opzicht mag men zelfs zeggen „de wereld”, in deze Vrouw heeft geschonken.”*

Deze woorden sprak de rector magnificus prof. mr. W. F. de Gaay Fortman, toen hij vrijdagmiddag 30 november in de Westerkerk te Amsterdam de openbare zitting van de aca-

demische senaat van de Vrije Universiteit ter herdenking van koningin Wilhelmina opende.

Prof. De Gaay Fortman sprak ook over het bezoek, dat Zij op 29 januari 1948 aan de V.U. bracht (op de foto ziet men de Koningin, toen Zij het gebouw aan de Keizersgracht verliet):

*„Ingevolge Haar uitdrukkelijke wens ontmoette Zij bij die gelegenheid geen „oude heren”, wel een zo groot mogelijk aantal studenten. Met lichte spot liet Zij zich uit over de lessen inzake de omgang met vorstelijke personen, die de bij de ontvangst aanwezigen tevoren waren voorgehouden. Het was dezelfde charmante spot, waarmee Zij telkens de spanning in een wat formeel verlopend gesprek wist te doorbreken”.*

Twee hoogleraren hebben in deze bijzondere zitting gesproken: prof. mr. L. W. Scholten, de man van het staatsrecht en prof. dr. H. Smitskamp, de historicus. Evenals uit het woord van de rector magnificus ook uit hun redevoeringen een enkel moment: we kozen van beide sprekers het slot van hetgeen zij naar voren brachten.

Prof. Scholten zei:

*„En overzie nu nog eens al die vragen van staatsrecht en van staatkunde, die om oplossing riepen gedurende de vijftig jaar van haar bewind, de vormgeving aan het algemeen kiesrecht als mederegering, de tegemoetkoming aan gewetensbezwaren bij defensie en bij verzekering, het zoeken van harmonie, van bezitspreiding en sociale verantwoordelijkheid in een geheel van sociale maatregelen, de vernieuwde plaatsbepaling tussen maatschappij en staat, tussen persoonlijk initiatie en overheidsinvloed, tussen groeiende noodzakelijke eenheid van wetgeving en bestuur onder handhaving en uitbouw van provinciale en gemeentelijke autonomie en medebewind, van vormen van internationale samenwerking onder gebruikmaking van nationale kracht en dat alles mogelijkheid biedend van onderlinge strijd en twist, geestelijk verscheiden, met behoud van de volkseenheid ook door wetgeving en bestuur, in de smeltkroes geworpen tijdens de oorlog maar daaruit ver-*